

Péče o stvoření

Texty na tento týden

2Pt 3,10–14; Žalm 24,1; Ga 2,15; Ž 100; Gn 1,26–28

Základní verš

Hospodin Bůh postavil člověka do zahrady v Edenu, aby ji obdělával a střežil. (Gn 2,15)

Hlavní myšlenka

Jaký vztah mají mít křesťané k životnímu prostředí?

Jaký vztah máme mít jako křesťané k životnímu prostředí? Nemusí nás zajímat? Nebo se máme zasazovat o jeho ochranu a být k němu maximálně ohleduplní, přestože víme, že zem je zdevastovaná a nakonec bude všechno zničeno?

Apoštol Petr píše: „Den Páně přijde, jako přichází zloděj. Tehdy nebesa s rachotem zaniknou, vesmír se žárem roztaví a země se všemi lidskými činy bude postavena před soud“ (2Pt 3,10). Ve zprávě o stvoření zase čteme, že jako lidé máme panovat „nad mořskými rybami a nad nebeským ptactvem, nad zvířaty a nad celou zemí i nad každým plazem plazícím se po zemi“ (Gn 1,26). Nepochopení těchto textů a vede mnoho křesťanů k tomu, že mají zkreslený pohled na chování člověka k životnímu prostředí.

Jako správci Božích darů jsme však povinni starat se o naši zem. Vždyť ji stvořil Hospodin a řekl, že je „velmi dobrá“. Bůh se v Písmu jasně představuje jako její Stvořitel a je to zvláště zdůrazněno i v závěrečném období historie v poselství tří andělů (Zj 14,6.7). To vše nás vede k důležité otázce: Jak se máme chovat k naší zemi a ke všemu, co na ní žije? Na tyto otázky budeme tento týden při našem studiu hledat odpovědi.

Hnutí za osvobození humrů

¹⁰Den Páně přijde, jako přichází zloděj. Tehdy nebesa s rachotem zaniknou, vesmír se žářem roztaví a země se všemi lidskými činy bude postavena před soud. ¹¹Když tedy se toto vše rozplyne, jak svatě a zbožně musíte žít vy, ¹²kteří dychtivě očekáváte příchod Božího dne! V něm se nebesa roztaví v ohni a živly se rozpustí žářem. ¹³Podle jeho slibu čekáme nové nebe a novou zemi, ve kterých přebývá spravedlnost.

(2Pt 3,10–13)

Osobní studium

Slyšeli jste už o hnutí za osvobození humrů? Před lety jistý ochránce životního prostředí vešel do restaurace s mořskými pochoutkami. Přímo před ním, ve velkém akváriu, bylo šest velkých humrů, jejichž osud byl jasný – neměli se dožít příštího dne. Ochránce životního prostředí se potichu připlížil, sáhl rukou do akvária, vytáhl prvního humra, který mu přišel pod ruku, dal ho do tašky a utekl. Pak vložil humra do nádoby s vodou, kterou měl připravenou v autě, a šel k pobřeží. Tam už na něj čekala helikoptéra, která s ním odlétla nad oceán, kde pak vrátil humra do vody.

Tento muž nebyl ve své snaze sám. Jde o velké hnutí, do kterého se zapojují obyčejní lidé i celebrity. V srpnu 2011 nakoupilo 30 buddhistů v bostonském velkoskladu 534 živých humrů a vypustilo je do volného oceánu.

Starat se o životní prostředí je důležité. Krást humry v restauracích a pak s nimi létat s helikoptérou nad oceán asi není ten nejlepší nápad. Ale zachraňovat zvířata před jistou smrtí považuje mnoho lidí za důležité.

Jaký je tedy vztah mezi křesťany a životním prostředím? Dejme stranou hnutí za osvobození humrů a zamysleme se nad tím, jak se postavit k otázkám životního prostředí. Věříme přece, že Ježíš již brzy přijde. Není proto veškerá naše snaha o záchranu životního prostředí zbytečná? Neměli bychom se raději soustředit na šíření evangelia? Jak moc se máme starat o samotnou zemi, pokud věříme v druhý příchod Ježíše Krista?

V textech 2P 3,10–14; Iz 51,6; 65,17 a Zj 21,1 čteme o konečném osudu naší země. Co Bible říká? Jak by mělo toto učení ovlivnit náš pohled na životní prostředí? Mělo by ho vůbec nějak ovlivnit?

Bible je jednoznačná: Tato země nebude trvat navždy. Má být zničena Bohem, který zaslíbil, že ji obnoví a znovu stvoří „nová nebesa a novou zemi“. To však nemůže sloužit k ospravedlnění zneužívání či devastování přírody. Zároveň bychom se měli vyvarovat toho, abychom si ze země nebo ze životního prostředí neudělali božstvo. Třebaže nám některé extrémistické snahy mohou připadat zvláštní a nerozumné, budme na pozoru, abychom se sami nedostali do opačných či podobných extrémů.

Aplikace

Čti Ř 1,25. Jak projevujeme náš zájem a péči o stvoření? Jaké důležité poselství uvedené v tomto verši bychom měli vzít v úvahu? Jaký je tvůj postoj k životnímu prostředí? Snažíš se přírodu chránit, nebo jsi k jejímu stavu lhostejný?

Výzva k péči o stvoření

Hospodinova je země se vším, co je na ní, svět i ti, kdo na něm sídlí.

(Ž 24,1)

¹Hlahol Hospodinu, celá země! ²Radostně služ Hospodinu! Vstupte před jeho tvář s plesem!

³Vězte, Hospodin je Bůh, on nás učinil, a ne my sami sebe, jsme jeho lid, ovce, které pase.

(Ž 100,1-3)

Osobní studium

Jak můžeme aktivně chránit životní prostředí a přitom si udržet vyvážený postoj? Oficiální prohlášení naší církve z roku 1995 říká:

„Adventisté sedmého dne věří, že lidé byli stvořeni k Božimu obrazu, a proto chtějí reprezentovat Boha jako jeho služebníci, kteří mají zodpovědně vládnout životnímu prostředí.

Je smutnou skutečností, že ničení a zneužívání je součástí lidské představy o hospodaření s životním prostředím. Lidé v obrovské míře ničí přírodní zdroje. Výsledkem je utrpení, nerovnováha přírody a hrozba klimatických změn. Máme dostatek důkazů o zvyšujících se emisích škodlivých plynů, narušení ozónové vrstvy, obrovském kácení amerických lesů, a o takzvaném skleníkovém efektu, které ničí zemský ekosystém.

Tyto problémy jsou ve velké míře zapříčiněny lidskou sobeckostí a egocentrickou snahou o získání většího bohatství prostřednictvím stále se zvyšující produkce, neomezené konzumace a drancování neobnovitelných zdrojů. Původcem ekologické krize je lidská chamtivost a odmítnutí praktikovat dobré a věrné správcovství nastolené Božím stvořitelským řádem.

Adventisté sedmého dne obhajují jednoduchý, holistický životní styl, který odmítá neomezený konzum, akumulaci bohatství a zvyšování produkce. Vyzýváme lidstvo k respektování stvoření, k omezení používání světových zdrojů, k přehodnocení lidských potřeb a k účtě ke stvořenému životu.“ (Adventist Administrative Committee v Utrechtu, Holandsko, 29. června – 8. července 1995)

Jak nám následující texty pomáhají porozumět důvodům pro takové prohlášení? Viz Gn 1,1. 26; 9,7; Ž 24,1; Ž 100; Jk 5,1.2.4.5; Žd 1,3.

Motivy k ochraně životního prostředí mohou být různé. Pokud jako křesťané věříme, že tento svět, život na něm a přírodní zdroje jsou dary od Boha, pak bychom měli být mezi prvními, kteří se o ně budou starat. Byl-li by náš svět pouze náhodným produktem, výsledkem působení neosobních sil, pak by bylo téměř možné ospravedlnit člověka, který se snaží využít zem pro své cíle bez ohledu na důsledky. Pokud však chápeme tuto zem jako něco, co Bůh stvořil a co opatruje, pak nesmíme připustit, abychom se stali nezodpovědnými správci.

Aplikace

Jak může tvé sobectví ovlivnit to, jak se chováš k životnímu prostředí? Co je na následujícím postoji problematické: „Já jako jediný člověk přece nic nezměním, takže vlastně o nic nejde“?

Péče o stvoření

³⁷On mu řekl: „Miluj Hospodina, Boha svého, celým svým srdcem, celou svou duší a celou svou myslí.“³⁸To je největší a první přikázání. ³⁹Druhé je mu podobné: „Miluj svého bližního jako sám sebe.“⁴⁰Na těch dvou přikázáních spočívá celý Zákon i Proroci.“

(Mt 22,37–40)

Hospodin Bůh postavil člověka do zahrady v Edenu, aby ji obdělával a střežil.

(Gn 2,15)

Osobní studium

Téma životního prostředí a péče o životní prostředí se v Bibli konkrétně a otevřeně nezmiňuje. Není to nic výjimečného, existuje totiž mnoho témat, o kterých se v Bibli nemluví. Bible však přináší principy, které by se měly aplikovat do všech oblastí života, tedy i do oblasti ochrany životního prostředí.

První dnešní text (Mt 22,37–40) mluví o lásce k bližnímu. Může tento text ovlivnit můj postoj k životnímu prostředí? Pokud budu nerozumně nakládat s odpadem či nadměrně znečišťovat ovzduší, což vyvolá u jiných lidí alergie, jak jim prokazují svou lásku?

Už na prvních stránkách Bible vidíme, že lidé se měli starat o dary, které jim Bůh dal. Přestože kontext se týká především stvoření, není důvod, proč by tento princip neměl platit i v dalších oblastech.

Druhý dnešní text (Gn 2,15) ukazuje, jaký měl být vztah člověka k rajské zahradě, kterou mu Bůh světil, aby se stala jeho domovem. Povšimněte si vzájemného vztahu. Bůh stvořil pro člověka nádherné prostředí. Dal mu ho jako dar. Jak se měl Adam k zahradě chovat? Měl ji „obdělávat“ a „střežit“. Slovo, které překládáme jako „obdělávat“ (hebrejsky *abd*), znamená doslova sloužit, upravovat. Výraz „střežit“ (hebrejsky *šmr*), znamená i chránit, zachovávat. Už od začátku, dokonce i ve světě před pádem do hříchu, byl člověk považován za správce životního prostředí, do kterého jej Bůh umístil. Bůh mu neřekl, aby si dělal se zahradou Eden, co chce. Měl ji zvelebovat a chránit.

Jak bychom se tedy mohli domnívat, že se tento princip změnil? Pokud byl Adam povolán, aby se staral o své životní prostředí už předtím, než do něj vstoupil hřích, o co důležitější je správné správcovství světa poničeného hříchem?

Aplikace

Které problémy související s přírodou a životním prostředím tě trápí nejvíce? Zajímáš se o ně z vlastní iniciativy, nebo jen tehdy, když se nějaké informace objeví v hlavních zprávách? Jak přispíváš (nebo bys chtěl přispět) k ochraně životního prostředí? Připrav si své odpovědi a pověz je ostatním ve tvé studijní skupince.

Poznámky

Sobota a životní prostředí

⁸Pamatuj na sobotní den, aby ti byl svatý. ⁹Šest dní budeš pracovat a dělat všechnu svou práci, ¹⁰ale sedmý den je dnem odpočinku, zasvěceným Hospodinu, tvému Bohu. Nebudeš dělat žádnou práci – ty, tvůj syn ani tvá dcera, tvůj otrok ani tvá děvečka, tvé dobytče ani přistěhovalec ve tvých branách. ¹¹V šesti dnech totiž Hospodin učinil nebe i zemi, moře a všechno, co je v nich, ale sedmého dne odpočinul. Proto Hospodin požehnal sobotní den a posvětil jej.

(Ex 20,8–11; B21)

Osobní studium

V Příslóví 27,20 čteme: „Podsvětí, říše zkázy, se nenasytí; nenasytí se ani oči člověka.“ Tento výrok je pravdivý také v souvislosti s lehkovážným postojem k životnímu prostředí. Část důvodu, pro který máme v současnosti problémy se životním prostředím, souvisí s lidským sobectvím a egoistickou touhou mít stále více prostřednictvím zvyšující se produkce, neomezené spotřeby a ničením neobnovitelných zdrojů. Lidé chtějí mít stále větší zisk a ten mohou získat ze země, z přírody. Na samotném používání přírodních zdrojů není nic špatného. Problémem je, že člověk ve své chamtivosti nemá nikdy dost. Kdy jsi naposled slyšel říct někoho (bez ohledu na to, jak byl bohatý), že má dost peněz?

Příkázání o dni sobotního odpočinku bychom neměli omezovat jen na „nicedělání“. Přestože o sobotě přemýšlíme obvykle v jiném kontextu, tentokrát se zaměříme na to, jak dodržování sobotního odpočinku od naší práce (od touhy po penězích) může zcela konkrétním způsobem pozitivně ovlivnit životní prostředí.

V sobotu bychom si měli připomínat, že Bůh stvořil svět (což by nám samo o sebe mělo stačit na to, abychom věděli, jak se světem správně zacházet). V sobotu bychom měli také odpočívat od honby za penězi. Tím, že zachováváním soboty pravidelně oddělujeme jednu sedminu našich životů k odpočinku a společenství s druhými a nesnažíme se o rozmnožení bohatství a majetku, máme možnost si týden co týden uvědomovat, že život není jen o vydělávání peněz.

Aplikace

V čem je sobota prostředkem, který ti pomáhá omezit tvou vlastní nenasytlost a touhu po větším zisku? Kdy tě peníze lákaly, abys přestal brát sobotu vážně?

Poznámky

Lidská nadvláda

26I řekl Bůh: „Učiňme člověka, aby byl naším obrazem podle naší podoby. Ať lidé panují nad mořskými rybami a nad nebeským ptactvem, nad zvířaty a nad celou zemí i nad každým plazícím se po zemi.“ ... 28A Bůh jim požehnal a řekl jim: „Plodte a množte se a naplňte zemi. Podmaňte ji a panujte nad mořskými rybami, nad nebeským ptactvem, nade vším živým, co se na zemi hýbe.“

(Gn 1,26.28)

Osobní studium

V uvedených verších se nacházejí jedny z prvních biblických zmínek o tom, jak se lidstvo má chovat k stvořenému světu. Čti je s modlitbou v srdci a velmi pozorně, přemýšlej o nich v kontextu péče o stvoření i s ohledem na problémy se životním prostředím. Pak odpověz na následující otázky.

1. Co všechno měla zahrnovat lidská vláda nad stvořením?
2. Co znamená podmanit si zem a vše, co je na ní, a panovat nad tím? Je v tomto verši něco, co dává lidem právo zneužívat a ničit tvorstvo?
3. Text v Gn 1,28 říká, že lidé měli „naplnit zemi“. Jak můžeme tento text chápat v souvislosti s naším postojem ke světu, k přírodě a k životnímu prostředí?

Lidé měli vládnout nad zemí pod vedením a mocí Hospodina. To, že lidé dostali tento příkaz ve světě před pádem do hříchu, ve světě bez smrti a utrpení, by nás mělo naučit, že nadvláda neznamená násilné a bezohledné zneužívání a rabování přírody. To by se přece ve světě bez hříchu nedělo. Ať už „podmanit si“ a „panovat“ znamenalo cokoli, neopravňovalo to lidi k ničení světa.

Od té doby se samozřejmě mnohé změnilo: přišel pád, prokletí (Gn 3,17–19) potopa a postupná degradace způsobená hříchem. Avšak jen velmi těžko se dá v těchto textech vidět něco, co by ospravedlňovalo rabování a ničení samotné planety. V těchto verších můžeme vidět odpovědnost lidstva jako vládce nad světem, které se má o něj starat, protože ho stvořil Bůh jako „velmi dobrý“.

Aplikace

Co jsi tento týden udělal pro to, abys přispěl k ochraně životního prostředí? Čím jsi naopak životní prostředí poškodil více, než bylo nutné? Co pro tebe znamená podmanit si zem a panovat nad přírodou? Co by mohla obsahovat tvá modlitba o to, aby Bůh chránil nejen tebe, ale i přírodu kolem nás?

Poznámky

Podněty k zamyšlení

„Na počátku se Bůh zjevoval ve všem, co stvořil. Kristus rozprostřel nebesa a položil základy země. Jeho ruka rozmístila světy ve vesmíru a stvořila polní květiny. ‚Upěvnils svou mocí hory‘ (Ž 65,7). ‚Jeho je moře, on sám je učinil‘ (Ž 95,5). Naplnil zemi krásou a ovzduší zpěvem. Na všechno na zemi, ve vzduchu i na nebi zapsal poselství Otcovy lásky.

Hřích sice narušil dokonalé Boží dílo, ale stále v něm zůstává poselství lásky. I v dnešní době celé stvoření zvěstuje Boží slávu. Nic – kromě sobeckého lidského srdce – nežije samo pro sebe. Každý pták ve vzduchu i každé zvíře na zemi slouží nějakému jinému životu. Každý list v lese i každé stéblo trávy má svůj účel. Rostliny uvolňují látky nezbytné pro život lidí i zvířat. Lidé a zvířata zase napomáhají životu rostlin. Květiny kolem sebe šíří vůni a dávají světu krásu. Slunce vysílá své paprsky do tisíců světů. Moře, zdroj všech pramenů a zřidel, přijímá vodní toky z celé země. Bere však proto, aby mohlo dávat. Voda, která se z něho vypařuje, padá jako déšť na zem a svažuje ji, aby mohla plodit.“ (TV 9.10)

Otázky k rozhovoru

1. *Přemýšlejte nad odpověďmi na poslední otázku v úterní části.*
2. *Jak byste odpověděli člověku, který tvrdí, že Ježíš už brzy přijde, a proto nezáleží na tom, zda se staráme o životní prostředí?*
3. *Jak můžeme (jako křesťané) dosáhnout správné rovnováhy mezi přijetím zodpovědnosti za životní prostředí a postojem blízkým extremistickým hnutím, jež mnohdy bojují za životní prostředí dosti svérázným nebo vyhroceným způsobem? Proč je tak důležité, abychom se nestali součástí hnutí, která zem a přírodu zbožšťují nebo se snaží své požadavky prosadit radikálními politickými kroky, jež v konečném důsledku lidem neprospívají?*
4. *Pokud máte k tomu možnosti, prozkoumejte, zda je vegetariánská strava přínosem pro životní prostředí na rozdíl od masité stravy. Přemýšlejte o svých zjištěních.*

Shrnutí

Tento svět spěje ke konci; nebude trvat navěky. Ježíš přijde brzy. To všechno je pravda. Ale nic v těchto textech nám nedává právo k tomu, abychom naši zem a životní prostředí znečišťovali či jinak ničili. Jako křesťané bychom neměli být lhostejní ke stavu životního prostředí, které Bůh stvořil a svěřil do naší péče.

Poznámky